

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2686

av Andreas Carlson m.fl. (KD)

Brottsförebyggande arbete

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler synliga poliser i brottsutsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den lokala polisiära förankringen i den nya polisorganisationen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en brottsförebyggande strategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om familjens roll för det brottsförebyggande arbetet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens kontakt med skolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kriminalvårdens arbete med att minska återfall i brott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Om brott förhindras undviks mycket lidande. Konkreta brottsförebyggande åtgärder måste därför prioriteras. En trygg uppväxt och en stabil skolgång är det bästa skyddet mot ett liv i kriminalitet. Föräldrarna har huvudansvaret för sina barns utveckling och uppfostran. En politik som stärker familjen och det civila samhället är bra för hela samhället och kan i sig vara brottsförebyggande. Även barnomsorgen och skolan har betydelse och är viktiga platser för förebyggande arbete.

De ungdomar som hamnar i kriminalitet har ofta uppmärksammats av socialtjänsten redan före 15 års ålder. Dessa ungdomar har det, i de allra flesta fall, svårare än andra,

med problem i skolan och tuffare hemförhållanden. Ett framgångsrikt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i skolan kräver samverkan mellan flera olika aktörer. Skola, socialtjänst, polis, civilsamhälle och föräldrar har ett gemensamt ansvar. Kristdemokraterna vill se nolltolerans mot mobbning och kränkningar. Polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola. På så sätt skapas förtroende för rättsväsendet och ges förutsättningar för att minska antalet begångna brott. Dessutom kan benägenheten att anmäla de brott som begås öka. Det behövs nya ungdomspåföljder som ökar likabehandlingen och åstadkommer ett mer enhetligt, tydligt och trovärdigt system.

Vi vill att helgavskiljning med fotboja ska kunna användas som påföljd för unga i åldern 15–18 år. Vid helgavskiljning måste den unge en viss period vara i hemmet eller på annan angiven plats på vissa bestämda tider. Detta förslag har vunnit gehör i riksdagen och nu återstår för regeringen att verkställa det. Kristdemokraterna kommer noga att följa regeringens arbete med detta.

Polisens arbete och närvaro

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsen ge medborgarna trygghet. Polisens roll i det brottsförebyggande arbetet får inte underskattas.

Att förebygga brott och att ungdomar hamnar i brottsliga aktiviteter och att tidigt reagera mot, och bryta, kriminellt beteende är av största vikt. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik.

Kristdemokraterna vill ha fler synliga poliser i brottsutsatta områden. Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög brottslighet fungerar brottsförebyggande. Fler synliga poliser är mycket viktigt för att ungdomsgång inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boenden i området.

I den nya polisorganisationen ska så kallade medborgarlöften leda till ett starkare och tydligare samverkan mellan polis, myndigheter och civilsamhälle. Det är viktigt att detta

följs och utvecklas, så att verksamheten når upp till de förväntningar som finns. Efter en tid kan verksamheten utvärderas och ligga som underlag för vidare spridning av lärdomar inom den nya polisorganisationen. Projektet kan genomföras inom befintlig budgetram. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fysiska faktorer

Med mörkret följer en utbredd rädsla för att vistas utomhus och bli överfallen eller rånad. Det är viktigt att insatser görs för att motverka brottsligheten och otryggheten. Det är oacceptabelt att människor inte ska våga röra sig fritt på offentliga platser av rädsla för att bli våldtagna eller misshandlade. Mycket kan göras för att bygga bort denna brottslighet och skapa tryggare miljöer. Vi ger här några exempel på brottsförebyggande stads- och bostadsplanering.

Polis, försäkringsbolag och brottsofferjourer ska tillfrågas när bostadsområden planeras och renoveras. Belysningen i parker och bostadsområden måste förbättras. Färre och lägre buskage på offentliga platser, överskådliga ytor och gångbroar istället för gångtunnlar är andra exempel på hur man kan bygga bort brott. Befolkade, offentliga och gemensamma områden som stimulerar till socialt liv ska främjas. Garage med särskilda parkeringar på upplysta platser nära utgångarna kan skapas. Säkerheten i bostadsområden kan förbättras genom att förhindra insyn, att entrédörrar och fönster på bottenvåningar förses med brytbleck och genom att undvika att lägga tvättstugor i källarplanet. Det bör också finnas nattliga kollektivbussar med flexibla stopp. Det är viktigt att ta vara på kunskap och erfarenhet om vilka brott som begås var, och hur det görs möjligt för människor att se och synas i trygga miljöer.

När kommunerna behandlar sina översiktsplaner bör hänsyn tas till invånarnas säkerhet genom att planera och bygga bort brott. Även bygglov kan prövas utifrån tankar på om det riskerar att underlätta kriminalitet.

Brottsförebyggande strategi

Ett rättssamhälles uppbyggnad är en långsiktig process som förutsätter allmänhetens delaktighet och deltagande. Varje bärande värdesystem i ett rättssamhälle bygger på en process av införlivande av värden, värderingar och normer, det som psykologer kallar internalisering. Denna internalisering är speciellt viktig de allra första åren under uppväxten och fokuserar på familjens speciella ansvar. Men även andra signalgivare i

denna process har stor kompletterande betydelse, t ex förskola, skola, socialvård och olika medier. Politiken borde inriktas främst på att stärka och stödja familjerna men också på den kompletterande internalisering som förskola och skola kan ge, samt på den övriga livsmiljöns signaler, vilka kan påverka graden av uppbyggande av inre kontroll. Prevention är huvudstråket i ambitionen att vända brottskurvorna nedåt.

För att förhindra nyrekryteringen handlar det främst om en brottspreventiv huvudstrategi inriktad på fostran och värdeöverföring i familjen och förskola, skola och socialvård.

En annan huvudlinje i den brottsförebyggande strategin är att verka för senast möjliga alkoholdebut. Alkohol- och drogmissbruk har visat sig starkt korrelera till brottslighet. Även detta fordrar en kraftfull informationsstrategi.

Mer tid för barnen

Familjens roll i det brottsförebyggande arbetet är central. En i sin helhet god familjepolitik är alltså en grundläggande förutsättning för ett fungerande brottsförebyggande arbete. Detta sker bäst genom att barn får växa upp i trygga familjer som kan föra över normer och hjälpa barnen bygga upp en inre kontroll som gör det lättare att stå emot frestelsen att bryta mot de regler som bygger upp samhället.

Höjd upptäcktsrisk, snabb reaktion, fasthet och konsekvens är viktiga signaler i det preventiva arbetet. Det är självklart viktigt att ha ett fungerande rättsväsen i form av polis, åklagare, advokater, domstolar och kriminalvårdsinrättningar. Men skall vi ha en politik som bryter brottskurvan nedåt krävs mycket mer. Det är mycket viktigt att minimera tillfällena till brott genom olika säkerhetsåtgärder. Det skulle kunna minska brottsfrekvensen, men inte brottsbenägenheten. Den preventiva huvudstrategin bör bygga på flera olika ansatser. Föräldrar och andra vuxna som har ansvar för barnuppfostran är en viktig målgrupp i den effektiva politik som är möjlig att bedriva.

Etiken levandegörs i samspel med andra människor och införlivas så småningom med vårt tänkande. Bäst fungerar den processen tillsammans med personer vi älskar och har förtroende för. Det är därför föräldrarna är så viktiga. De är i de allra flesta fall de som bäst förmedlar grundläggande värden till barnen. Men det kräver vardagstid tillsammans, eftersom det är i vardagliga situationer man löser konflikter och tränar samlevnad på ett naturligt sätt. Kvalitet kan inte ersätta kvantitet när det gäller tid hur

gärna vi än önskar att det skulle vara så. Mer tid för barnen har en rad positiva följdverkningar såväl för barnen, de vuxna som för samhället.

Familjens roll som etisk signalgivare och uppbyggare av den inre kontrollen är alltså av avgörande betydelse. Kristdemokraterna anser därför att det behövs en förändrad brottsförebyggande strategi i syfte att systematiskt, långsiktigt och med stor tydlighet arbeta med informationsinsatser för att medvetandegöra föräldrar, och andra som har tillsyn över barn, om värdeöverföringens betydelse och om behovet av förstärkande av barns inre kontroll.

Kristdemokraterna menar att det är den konkreta utbildningen och stödet som sker i praktiken som ska prioriteras. Kristdemokraterna vill därför satsa på föräldrautbildning.

Skolan

Skolan har stor betydelse då det gäller att förmedla värderingar och bygga en värdegrund. Därför har kristdemokraterna gång på gång betonat vikten av att skolan inte kan vara värdenetral. Skolan har ett ansvar att föra etiska samtal och måste tidigt markera gränser för vad som är tillåtet och inte tillåtet, vad som är rätt och fel.

Skolan är ständigt föremål för debatt och samhället kan inte kräva att en skola som redan ”går på knäna” ensamt ska förebygga och vända trenden. Skolan är en spegel av samhället i stort. Det är därför viktigt att etik diskuteras i skolan. Kristdemokraterna anser att etiken ska genomsyra all skolans verksamhet.

För att förebygga och bekämpa brott är det viktigt att det finns ett förtroende mellan polis och ungdomar. Att samarbeta med lokala ungdomsorganisationer bör vara en stående del i polisens arbete. Polisens arbete med att komma i kontakt med barn och ungdomar innan dessa börjar med kriminalitet är också av stor vikt. Att informera i skolor om polisens arbete är, och bör vara, en viktig del i polisens uppgifter. Polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola, gärna med en särskilt utnämnd polis knuten till skolan, som kan lära känna elever och personal och som de kan vända sig till om de blir utsatta för brott. Polisens samverkansavtal med kommunen är viktigt för att planera och genomföra rätt åtgärder.

Kriminalvårdens roll i det brottsförebyggande arbetet

Kriminalvårdens undersökningar med fokus på internernas bakgrund och sociala förhållanden visar att de intagna har en omfattande problematisk bakgrund. Två av tre som avtjänat ett straff på anstalt och nästan varannan med frivårdspåföljd kommer att återfalla i brott inom tre år efter frigivning. I regel sker återfallen förhållandevis snabbt. De flesta återfaller inom ett år. Störst andel återfall återfinns bland personer som lagförts för narkotikabrott. I gruppen unga som omhändertagits enligt LVU återfaller 80 procent. Kriminalvården måste bli bättre på att rehabilitera den intagne. Verksamheten ska inriktas på att den dömda inte ska återfalla i brott.

Andreas Carlson (KD)

Sofia Damm (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)